

Sv. Imrich, uhorský korunný princ a vyznávač

5. novembra 2023 ✙ Svätec týždňa

Životopisné údaje

Sv. Imrich sa narodil roku 1007 v Ostrihome. Otcom mu bol sv. Štefan I., prvý uhorský kráľ, ktorého pamiatku sv. Cirkev, ako patróna Uhorska osobitným sviatkom oslavuje 20. augusta. Matkou mu bola Gizela, dcéra

Henricha, bavorského vojvodu, a sestra cisára, sv. Henricha II.; a ako jej sv. manžel, podobne aj ona bola bohabojná a cnostná.

Mladý kráľovič zdedil po svojich zbožných a vznešených rodičoch všetky kresťanské cnosti – vďaka starostlivej, už od najútlejšej mladosti, výchove. Zodpovedal v každom ohľade svojmu menu, ktoré dostal pri sv. krste – bol usilovný (Emerich = usilovný) – v službe Božej, vo vedách, v sebazapieraní, v láske voči blíždym. Už ako útlý chlapec opúšťal o polnoci svoje lôžko a modlieval sa až do rána Dávidove žalmy, ktoré na jeho láskavé srdce zázračne účinkovali.

K nezrozumiteľným miestam v žalmoch čítaval výklady alebo o nich rozjímal. Zbožný chlapec sa domnieval, že jeho tichá nábožnosť ostane ukrytá; no sluhovia prezradili jeho tajomstvo kráľovi. Sv. Štefan tajne pozoroval nočnú pobožnosť svojho vznešeného syna a ronil pri tom slzy vrúcnej radosti nad jeho zbožnosťou a svätosťou.

Dobrotivý Boh poprial mladému kráľovičovi mimoriadne milosti. Keď mal Imrich štrnásť rokov, poslalo mu milostivé Nebo zvláštneho učiteľa, aby naňho dozeral na jeho na ceste ku kresťanskej dokonalosti. Bol to opát sv. Gerhard, ktorému kráľ Štefan roku 1021 zveril ďalšiu výchovu a vzdelávanie svojho zbožného a nadaného syna. Bližšie o sv. Gerhardovi v samostatnom článku: <https://christianitas.sk/sv-gerhard-sagredo-biskup-a-mucenik/>.

Vitrážové okno s vyobrazením sv. Imricha v katedrále v Kluži, Rumunsko

zdroj: wikimedia commons

Pod vedením tohto zbožného a učeného muža rástol kráľovský syn v Božej milosti na tele i na duchu. Vyučovaním, modlitbami, sebazapieraním dospieval na vysoký stupeň dokonalosti. Keď jedného dňa mladý Imrich navštívil chudobný chrám v susedstve, pokľakol pred oltárom a položil naň všetky drahocenné veci, ktoré v tej chvíli u seba mal, aby za ne mohol byť skráslený ošarpaný Boží dom. Inokedy, sprevádzaný sluhom vošiel večerom do chrámu sv. Juraja vo Vespréme a hodil sa na kolená pred oltárom a prosil Boha, aby mu ráčil zjaviť, čo má robiť, čo by Mu bolo najmilšie, ako by sa k najvyššej dokonalosti mohol dopracovať? Chrám sa v tej ožiaril svetlom a Imrich počul tieto slová: «Mládenecká nevinnosť je najdrahšia a najsvätejšia vec. Žiadam od teba duševnú a telesnú nevinnosť. Toto Mi obetuj a zotrvej v tom až do smrti!»

Imrich počujúc tieto slová, zvolal: «Bože a Pane môj! Ty si panovníkom celého sveta a podporou ľudskej slabosti, ktorý berieš duše pohlavárov a hrozný si pred tvárou kráľov sveta: vyplň vo mne Svoju vôľu!»

Nadpozemská, dosiaľ nepocítená blaženosť naplnila myseľ a srdce sv. mládenca, pocítil nebeskú útechu, že slávnostne prisľúbil čistotu svoju Bohu obetovať. A tento slávnostný sľub aj po celý svoj život svedomito plnil. Keď raz sv. Štefan išiel navštíviť spolu so sv. Imrichom mníchov v benediktínskom kláštore v Pannonhalme, vyšli tí všetci naproti, podľa vtedajších zvykov, so sv. krížom v ruke a úctivo ich víтали. Sv. Štefan po ceste vychvaľoval svojmu synovi zbožnosť, učenosť a hlbokú pokoru mníchov sv. Benedikta, pričom najviac velebil Maura, ktorý všetkých ostatných svojimi cnosťami prevyšoval.

Sv. Imrich v Pannonhalme, na obraze z roku 1875

zdroj: wikimedia commons

Sv. Imrich objal každého mnícha a pobožkal, nie však rovnako – jedného pobožkal raz, druhého dvakrát, tretieho trikrát, štvrtého štyrikrát a jedného, Maura, ktorého nikdy predtým nevidel a teda ani nepoznal, sedemkrát. Keď to sv. otec Štefan zbadal, veľmi sa začudoval a na spiatočnej ceste sa svojho syna spýtal na príčinu, prečo takým rozličným spôsobom vyjaval svoju úctu jednotlivým mníchom, a prečo zvlášť pobožkal jedného až sedemkrát? Svätý korunný princ riekol, že ten rozdielny počet bozkov zodpovedá spôsobu a času, ako jednotliví mnísi zachovávali zdržanlivosť, neporušenosť nevinnosti, a že neznámeho Maura preto sedemkrát pobožkal, pretože hneď vedel, že tento mních je najzbožnejší a že svoju mládeneckú nevinnosť nikdy v najmenšom, ani len myšlienkou, nenarušil.

A keď sa sv. Štefan pýtal svojho sv. syna, z čoho usudzuje na Maurovu neporušenosť, odpovedal sv. Imrich, že Maurus pri pohľade na kráľa sa ticho modlil a svojimi očami k Nebu pozeral. Hľa, takto zachovával sv. Imrich mládeneckú nevinnosť, že podľa Božieho vnuknutia poznával aj u svojich blížnych tajomstvo bezúhonnej duchovnej i telesnej čistoty.

Sv. Štefan určil sv. Imricha, svojho jediného syna za svojho nástupcu na kráľovskom tróne, a preto na neho naliehal, aby vstúpil do stavu manželského. Objavila sa však veľká prekážka slávnostnému sľubu ohľadom mládeneckej nevinnosti.

Národ, ktorý si jediného kráľovho syna pre jeho zriedkavé cnosti, pre lásku k spravodlivosti a náboženstvu, pre ľudomilné srdce a pokojné zmýšľanie veľmi obľúbil, volal: «Nech nikto iný, než tento svätý mládenec, nad nami nekraľuje po smrti jeho otca jeho!»

Touto všeobecnou žiadosťou ľudu podporovaný a núkaný k tomu aj nádejou, že sv. Imrich upevní po jeho smrti kresťanstvo v krajine a povznesie mravnosť a rozšíri kresťanské cnosti medzi ľuďmi a privedie do

všeobecného rozkvetu, nahováral sv. Štefan svojho zbožného syna, aby si vzal za manželku dcéru Krešimíra, kráľa Chorvátska a Dalmácie. Sv. mládenec však namietal, že nemôže vstúpiť do manželského stavu, pretože zložil slávnostný sľub milostivému Bohu, že až do smrti bude žiť ako slobodný muž.

Interiér kapucínskeho kostola v Bratislave, oltár s vyobrazením sv. Štefana so sv. Imrichom
zdroj: wikimedia commons

Sv. kráľ síce schvaľoval konanie svojho syna, v záujme pokoja v krajine a upevnenia sv. Cirkvi v mladom kresťanskom kráľovstve však predsa len na neho naliehal, aby do manželského stavu vstúpil. A keď aj cirkevní hodnostári a národ naň naliehali, súhlasil napokon sv. Imrich po dlhom rozjímaní z poslušnej lásky k milovanému otcovi a s ohľadom na blaho svätej Cirkvi aj vlasti, a vstúpil do stavu svätého manželstva s dcérou kráľa Krešimíra.

Celá vlasť zaplesala nad tým sv. zväzkom. Veď mala za kráľa spravodlivého a svätého muža, ktorý rozširoval šťastie a požehnanie medzi ľuďmi a tento kráľ dával ľuďom nádej, že i po jeho smrti pod panovaním jeho syna Imricha bude blažený.

Mladá manželka sv. Imricha bola prekrásna a milostná nielen telesne, ale i duševne. Ozdobená bola všetkými kresťanskými cnosťami a mala tie zriedkavé a vznešené vlastnosti, ktoré sa požadujú k šťastnému a spokojnému manželskému životu. A sv. Imrich prežíval so svojou manželkou v nebeskom pokoji. Ešte pred sobášom oznámil svojej spanilej neveste, že iba vtedy s ňou pristúpi k sv. oltáru, keď privolí, aby mohol svoj sľub Bohu daný, aj v manželskom stave plniť. Zbožná a šľachetná kráľovská panna pristala na jeho žiadosť a nik z rodiny netušil o tajnom sľube oboch sv. duší.

V manželskom stave súťažili vzájomne medzi sebou v nábožnosti a v konaní skutkov milosrdenstva. Žili spolu ako dvaja anjeli v ľudských telách. Obaja utíšili zmyselnosť a ľudskú krehkosť prísny sebazapieraním, aby sa tým viac Bohu posvätili. Obaja slúžili poddaným skvelým príkladom, kresťanským zmýšľaním a čistou láskou.

Sv. uhorskí patróni: Ladislav, Imrich a Štefan, 1478, Spišska Kapitula

zdroj: wikimedia commons

Sv. Štefan chcel ešte za svojho života sv. Imricha dať za kráľa korunovať a panovanie mu odovzdať, aby v prácach ustatý posledné svoje dni výlučne Božej službe venovať mohol. Spísal svoje panovnícke skúsenosti v knihe, ktorú mu chcel svoj závet poručiť. Tento spis nám vyjavuje apoštolskú horlivosť a panovnícku múdrosť sv. Štefana, a okrem iného obsahuje desať krásnych ponaučení, ako má sv. Imrich, jeho nádejný nástupca na kráľovskom stolci Bohu slúžiť a poddaných svojich viesť. Prvých päť ponaučení sa týkalo svätého náboženstva a sv. Cirkvi; a kráľ v nich vyzýva sv. Imricha, aby obom verne slúžil.

Hovorí: «Pretože na vysokú kráľovskú dôstojnosť iba takých treba pozdvihnúť, ktorí sú uvedení do katolíckej viery: preto medzi napomenutia kladieme vieru na prvé miesto. Predovšetkým ukladám, radím, navrhujem teda, milý môj syn, keď chceš mať korunu v úcte, ochraňuj tak starostlivo apoštolskú katolícku vieru, žeby si bol príkladom pre svojich poddaných, tiež aby ťa duchovenstvo právne kresťanským mužom mohlo nazvať... Tí, ktorí veria nepravému učeniu, alebo ktorí vieru neplnia a neskrášľujú dobrými skutkami (lebo bez týchto viera je mŕtva), nemôžu ani tu (na zemi) panovať so cťou, ani neobsiahnu korunu večného života. Avšak, keď máš štít (poklad) viery, neobídeš sa bez šišaka (prilby = koruny) blahoslavenstva. Takouto zbrojou budeš bojovať šťastne proti každému vidomému i nevidomému nepriateľovi... Po viere patrí v kráľovskej sieni druhé miesto Cirkvi... Táto je, milý môj syn, v našej krajine nová a mladá; preto je treba starať sa starostlivo a pozorne naveky, aby to dobré, čo milosť Božia bez milosrdenstva nám nehodným udelila, skrze nedbalosť alebo neobozretnosť pokazené nebolo a na zmar nevyšlo... S horlivou snahou máš sa starať, žeby Cirkev sa zo dňa na deň rozmáhala a aby nebola urážaná; ..., aby si takto svoju korunu skvelejšou a svoj život šťastnejším učinil.»

A o biskupoch hovorí: «Milý môj syn, oni nech sú tvojimi radcami. Ochraňuj ich, ako jas svojho oka; keď máš ich dôveru, neboj sa svojho nepriateľa.» A napokon mu odporúča cvičenie sa v nábožnosti a v cnostiach a to činí vreľými slovami. V druhej časti kládol svojmu zbožnému synovi na srdce panovnícku múdrosť, ako má zaobchádzať s veľmožmi, ako cudzincov brániť, ako nestranne panovať, a tiež ako si má ctiť obyčaje a staré ustanovizne predošlých panovníkov. Medzitým však Božia prozreteľnosť úplne inak naložila so sv. Imrichom; že napokon nemohol plniť a uskutočniť tieto krásne ponaučenia.

Slávnostné korunovanie sv. Imricha za uhorského kráľa sa malo udiť 2. septembra roku 1031. Všetky prípravy boli ukončené, keď len osem dní pred korunováciou bol sv. Imrich divým kancom ťažko ranený a na

deviaty deň o 9. hodine v pondelok zraneniam podľahol. Umrel 3. septembra roku 1031, v 24. roku svojho požehnaného veku. Pochovali ho slávnostne v Stoličnom Belehrade. Nasledujúcu nedeľu potom zomrela aj jeho panenská manželka. Sv. Štefan a s ním celá uhorská vlasť žiaľila za sv. Imrichom. A ústa sv. Štefana sa už nikdy viac nepohli k úsmevu.

Socha sv. Imricha v Dóme sv. Alžbety v Košiciach

zdroj: wikimedia commons

Na hrobe sv. Imricha stali sa mnohé divy; následkom ktorých a jeho skvelých cností ho pápež Gregor VII. vyhlásil roku 1083 za svätého. A sv. Ladislav, uhorský kráľ, vystavil jeho ostatky v hlavnom chráme v Stoličnom Belehrade k verejnej úcte vďačných veriacich kresťanov, čo sa stalo 5. novembra toho roku a preto sa slávi jeho pamiatka od toho dňa až po dnes.

Milostivý Boh zjavil oslávenie nedotknutého mládenca mnohými divmi. Podľa uhorského dejepisca (*De re bus hungaricis* II. 2.) žil za panovania sv. Ladislava Nemec menom Konrád veľmi roztopašným spôsobom. Boh sa časom zmiloval nad hriešnikom, ten vstúpil do seba a rozhodol sa, že pôjde do Ríma, aby si od Sv. Otca vyprosil primeranú pokutu a odpustenie svojich ťažkých hriechov. Keď prišiel do Ríma, bol predstavený Sv. Otcovi a svoje previnenie mu skrúšene oznámil. Tento mu dal rozhrešenie a naložil aj podľa ťažkých hriechov primeranú pokutu. Riekol kajúcnikovi, žeby všetky miesta ponavštevoval, kde sa nachádzajú ostatky svätých, kým jeho, na papieri naznačené hriechy nebudú zmazané.

Konrád ochotne a pokorne pristal na túto pokutu za svoje hriechy, ponavštevoval sväté miesta v Palestíne a inde, a po dlhom putovaní sa vrátil do Uhorska. Prišiel do Stoličného Belehradu, padol pri hrobe sv. Štefana na kolená, a riekol s prosbou, že sa nepohne z toho miesta, kým nedosiahne odpustenie svojich ťažkých hriechov. Sotva vyriekol tieto slová, upadol do tichého spánku. Zazdalo sa mu, že videl kráľa, sv. Štefana, ako mu hovorí: «Id' k hrobu sv. Imricha, ktorý je neďaleko; lebo Pán Boh udeľuje s ohľadom na jeho mládeneckú nevinnosť, ktorú vždy zachovával, mimoriadne milosti na jeho orodovanie!» Konrád sa prebudil, šiel k hrobu sv. Imricha, pokľakol, i začal sa skrúšene modliť a prosiť o príhovor svätého mládenca u milostivého Boha. Keď svoju modlitbu dokončieval, roztrhlo sa kajúčne rúcho, ktorým sa odieval a hriechy, ktoré mal na papieri napísané, boli preč. Poznal, že sa nad ním Boh zmiloval a oznámil ten div sv. Ladislavovi.

Sv. Imrich sa vyobrazuje ako mládenec odetý v kniežacom rúchu a na stupňoch oltára kľačiaci, na ktorý kladie svoju kniežaciu korunu a iné drahocennosti.

Poučenie

Keď pozorujeme život sv. Imricha, zdá sa nám, akoby nemal žiadnu vlastnú vôľu; lebo všetko, čo konal, dialo sa to výlučne podľa vôle Božej. Obetoval celkom svoju sebalásku milostivému Bohu. Keď Bohu slávnostne prisľúbil večnú mládeneckú nevinnosť, prosil všemohúceho Boha: «Vyplň vo mne Svoju vôľu!» Ani jeho láskavý sv. otec Štefan, ani záujem verejného blaha vlasti, ktorej mal byť kráľom, ani prospech sv. Cirkvi, ktorá v ňom ako v katolíckom panovníkovi mala nájsť opravdivého vzrastu a upevnenia, neprivedli ho k tomu, žeby svoj sľub zrušil. Zaprel seba, svoju sebalásku podrobil Božej Božej a tak si vyvolil najlepšiu stránku; lebo vyhľadával najmä svoje duševné spasenie a slávu Božiu.

Socha sv. Imricha v Máriaremete

zdroj: wikimedia commons

Kresťan, zväž, čo hovorí svätý Anton: «Sebaláska zatemňuje myseľ, oslabuje vôľu, zatvára cestu k spaseniu, nič nevie o Bohu, nepoznáva blížneho, zaháňa cnosti, hromadí hriechy, zapríčiňuje spory, teší sa nad pádom človeka, zanedbáva Božie príkazy, vyhľadáva zmyselné zábavy, zatvára brány Neba, otvára brány Pekla a naplňuje mesto Babylon zatratenými dušami.» Tohto sa obával sv. Imrich, preto zapieral seba samého, svoju sebalásku a svedomite až do smrti plnil sľub svoj, daný Bohu.

Čo je to sľub? Je to dobrovoľný, Bohu daný sľub, že človek chce konať niečo také, čo je samé v sebe dobré, človeku možné a Bohu milé, alebo že sa vyvaruje toho, čo by sa Bohu protivilo.

Kresťan, keď Pánu Bohu niečo prisľúbiš, povinný si to zachovávať. V 5. knihe Mojžišovej čítame: «Keď niečo sľúbiš Pánu Bohu svojmu, nebudeš odkladať splniť to; lebo to požaduje Pán Boh tvoj, a keď premeškáš, pripočítané ti to bude za hriech.»

Kresťan, nasleduj sv. Imricha!

Modlitba

Bože, ktorý si blahoslaveného Imricha, skvejúceho sa svetlom mládeneckej nevinnosti, do zboru Svojich svätých povýšil, udeľ, prosíme Ťa, aby sme toho, ktorého si sebe posvätil, ustavičnú pomoc u Teba pocítili. Skrze Ježiša Krista, Pána nášho. Amen

(krátené)

-mip-

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/sv-imrich-uhorsky-korunny-princ-a-vyznavac/>